

REGÉLŐ.

PESTEN csötörtökön november 5^{kén} 1835.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. boritéktalanul; postán 6 ft. pengőben. A' szerkezői hivatalban évnegyedenként 's képek nélkül is válthatni példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

TÖRTÉNET ÉS ELBESZÉLÉS.

Az árva leány. (Folytatás.)

Klári, a' meghitt szobaleány vivé-el Kálmánnak a' szép-lélek sugallta levelet. — Egy levél a' báro-kisasszonytól — mondá szerény üdvözlése után Klári. Kálmán fellobbant ábrázattal 's tüzelgő szemekkel töré-fől a' pecsétet, 's nem is vette-észre, midőn a' szobaleány még előbb illően meghajtván magát, utasittatása szerint eltávozott.

Mi ez?! — kiálta a' levelet kezéből kiejtve Kálmán — jól látam-e? vagy ígézet talán? avagy ámitás. — Fölveszi a' levelet, a' sorokat újra olvassa, 's bámulattal, csudálkozással telik-el. Másképpen igyekszik öltözni; a' levelet kiterítve kezében tartja, 's meg se fontolva, mit tegyen, kalap nélkül siet-ki; a' mit inasa észrevevén, kalapjával utána fut. Némán veszi-el azt a' gondokba merült szerelem-bajnok; sebesen löki fejére, 's nem is tudva, hogy a' nyitott levél kezében van, elér a' báróné kastéljába, 's lobbalsiet-fel a' grádicsokon. Váratlan zaj hatja fülét. — Különös! bucsúztatlanul; így hallja töpröngeni a' bárónét, ki egy szobaleánynyal volt a' szobában. Mire Kálmán ajtót nyitván: Ime, ime, szóll hozzá a' báróné; a' szép Lida, önnek bálványa, mindene, a' kedves, az alázatos, a' bizodalmas — —

'S mit akar mondani nagysád? kérdé iszonyú nyugtalansággal Kálmán.

Tehát Lida ... keresőben —

Hogy-hogy?

Elszökött, vagy kísétált, ha úgy tetszik. — 'S ez a' levél itt kiterjesztve mit jelent?

Hah, ez sok, igen sok! — rebegé Kálmán; 's erre a' levelet, mellyet a' báróné két ujjával megfogott, ennek kezében hagyván, zavarodva rohant-ki. — Bujdosik az üldözött bárány; — mondá habarva setét ábrándjai között, 's a' grádicsokon tántorgva. — Hol, hol van ő?

Róza szemközt jöve. — Imrét lóra ültettem — mondá lihegve; — már vágat. Ó Istenem!.. Erre elfakadt sirva.

Kisasszony! ég áldja-meg! — szólla Kálmán — jót akart nekem. Vajha boldogsággal fizethetnék érte. De a' sors irigylő nekem a' jót.

Róza szólni akart, de Kálmán lesietett. —

Anyám — szöll ajtót nyitva Róza — Imre a' kertészlegény sebes nyargaló; már azóta messze vágat, 's visszahozza őt.

'S ez a' levél! — rikoltá a' báróné, haragosan vetvén a' levelet Róza lábaihoz.

Jaj, micsoda! — mondá aláírására tekintvén az elfejérült leány; és felkapá a' levelet, 's öszveszaggatá.

Már későn, drága szépem! — mondá dühös gunnyal a' megsemmisített anya. Egyik ellenségem, a' keblemben nevelt kigyó, szerencsésen elszökött: a' másik, kit gyalázatomra szültem, itt maradt.

Meg kell hallnom! — sikolta Róza. Ajkai vonaglának, reszkete, 's tántorga, és a' mellé szaladó szobaleány karjai közé rogyott, ki a' váratlanul sujtottat kivonzolá.

És ugy legyen, a' mint föltevém magamban — mondá kevés háborgás után az egyedül maradt báróné. Klastromba vele! ha ellenségemmé vált, legyen a' világnak is ellensége. Kis világ valék én magamnak: öröm, barátság, okosság, multságok, mind szolgáltak engem, 's általok diszpolczra valék emeltetve; 's most leányomtól hagyjam magamat tapodtatni, és kigyónak adjak eledelt hajlékomban?... Nem, ez nem lehet.

Kevés percz mulva egyik apácza-fejdelemasszonynak kezde levelet írni. De eltörlé a' nem eléggé kevély sorokat. Dagályosabb pompával kezde leveléhez, és feszes göggel folytatá 's végzé-be azt.

* * *

A' Lida nyomozására kiküldött lovas ember magányosan térvissza, 's Róza keservére emlité, hogy Lidát bár három uton 's több helységben is keresé, meg nem lelte.

Husz nap mulva, melly idő alatt a' beteges Róza kemény megbántásról ábrándozó anyjának egész utálatja lön, egy kólya zörgött a' kastél elejébe. Egy igen csinos és deli uracs szökelle-ki abból, fürge inasától kísérve-föl a' kastélba. A' báróné már előbb az erkélyre menvén-ki, látá a' szép embert kiszállani, de majd arcának ismeretes vonásai törként ütődtek a' kevély özvegy szívébe. — Mondjátok, nem vagyok hon! — szólla cselédinek, a' konyhába sietvén-ki. De már késő vala ezen oktatás: éppen a' folyosón jöve szemközébe a' fris uracs. — Darvai uram! szólla hökkenve a' báróné; 's kegyed, házi csendem zavarója, bátorkodik ujra...

Ujra?... nagyságos asszonyom!.. kérem, — ezen megtámadás..
 Én Budáról jövök; első szerencsém..

Micsoda? — mondá a' báróné nem kis zavarral.

Igen — szólla a' Kálmánnak vélt ur sebesebb szóejtéssel mint Kálmáné volt; én nem győzők csudálkozni, hogy nagysád, ki még engem soha se láta, házi csende zavarójának méltóztatik bélyegezni. Én Darvai Sándor vagyok, Darvai Kálmán atyjának legifjabbik testvére.

Lehetséges-e? a' titoknak?

Nincs különben — viszonzá kedves mosolylyal ez — ide jöttem-le öcsémet látogatni, kit éltemben még soha se láttam; 's nagysádnak is levelet hozok.

Ugyan, ugyan... töpröngve felderülten a' báróné, hirtelen arra gondolván, hogy a' titoknak nőtelen lehet. Hallja édes titoknak ur! ön, ha öcsését látni fogja, éppen annyi, mintha tükörben látná magát: egy ágon hasonlóbb két rózsza nem teremhet.

Igy hát... elkezde a' titoknak; de a' báróné most vevé észre a' folyosón történt beszélgetés egyetlen voltát, és szobába vezeté a' megkedvelt Budait.

És mit akart mondani? kérdé mosolygva a' báróné.

Igen, hogy házi csendzavaró, ha merem mondani, az öcsém volt. — És Sándor módosan nevette.

Hagyjuk azt!

Én tehát a' levelet általméltatom; ezt a' tudva levő fejdelem-asszony írja, ki megtudván e' tájra készülésemet, hozzám küldé azt. 'S én most a' levélolvasásra nyugtot hagyván nagysádnak, öcsémet megyek fölkeresni.

A' koci szálljon-be, 's a' vacsora nálunk! mondá a' báróné, kezét a' titoknak vállára tevén.

Sándor illő köszönettel fogadá a' meghívást, 's kedvesen bucsúzva ment-el, és kólyája csakhamar belebent az udvarra.

Kálmán messze volt. Sándor egyedül kasznárjával szállhata, ki urának régi távollétét adá-elő. — Mármár három hete — mondá az udvari kasznár — urunk elmenetének; ő csak annyit monda, hogy Pestre, 's onnan maga se tudja hova menend. Mint homályosan érthetém, Bodrogi Lidát keresi. — Ezek után a' kasznár előbeszélé, mi esett Kálmánnal a' Szamosi háznál. Pontosan tudá mind azt, mi ott történt, előadni, mivel e' tiszt az ifjú Darvainak, mint becsületes 's maga-kedveltető ember, különös meghittje levén, ura neki majd mindent megpanaszolt.

Sándor fejét rázta, 's majd megértvén, hogy a' nevezetes kelemű 's angyaljóságú Szamosi Róza, kiről a' hír neki mint Kálmán

jegyeséről beszélt, Kálmántól el van mellőzve, hatalmas remény gyúla föl lelkében. 'S miután a' kasznár szállással kínálta volna meg, azt elfogadván csak hamar a' Szamosi házhoz visszasiete.

Rózát a' bárónénál találá. Kölcsönösen lepettek-meg Sándor és Róza: amaz a' hölgynek el nem képzelhetett viritó kecssein, imez Sándornak öcscséhez hasonlóságán. A' titoknok mindazáltal lelkes bájjal ömlesztéüdvezlő szavait, de Róza elfogulva levén, igen keveset tudni mondani.

A' vacsora Szamosiéknál igen nyájas lön. Sándor jeles tulajdonokat fejte-ki magából beszéd 's viselete közben. Róza derültön derült, kivált midőn a' jeles titoknoknak bizalmasabbá vált édes szavából érté, hogy az senkit se vágyott annyira ismerni a' szépek seregéből, mint az országszerte dicsért báro Szamosi Rózát.

Majd a' kedvelt ifjú vacsora után a' reggeli kávéra meghivatván miután mint szállására menendő elbucsúzóék, reményt hagyva maga iránt a' báróné és Róza sziveikben.

Szamosiné kedves választ kapott az apácza - fejdelemnétől: az nem lett volna olyan, hahogy a' bárónénak hirtelenített kérelmét jóvá hagyja vala. Ugyanis a' felháborult anya leányát klastromba kéré vétetni; mire a' fejdelemné válaszolt, hogy ő előre tudja, miképen fogná a' báróné megbánni leányának monostori lekötését. De nem is érti a' levélből a' nagyreményű hölgynek ezzel egyező akarátját: tehát legyen olly kegyes a' báróné, hogy bővebb meggondolás után több nap múlva írjon még egy levelet hozzá (a' fejdelemnéhez), mellyből megérthesse, hogy előbbi szándéka leányának akarátjával egyezőleg áll-e. — Van okom kívánni — ekképen fejezé levelét a' fejdelemné — vajha a' báróné szándéka egészen megváltozzék, 's a' világ kellemes leányát tartsa-meg a' világnak, hogy czáfoló példa maradjon ama vakbuzgók ellen, kik szeretik hinni, miképen a' világban romlás van, és semmi egyéb. Én ismerem az angyal-erkölcsű okos szép Rózát; ő már Pesten laktában is igazlá, hogy a' világot tisztán 's bölcsen képes használni. Illy hibátlan erős szívnek klastrom záraitra nincs szüksége.

A' béke Róza és anyja között helyre álla. Róza Sándornak esti elemente után szobájába vonulva önmagán csudálkozék, mig elhivé, hogy Kálmán helyét csak annak hasonlója foglalhatá-el, 's majd arra is gondolt heves képzelmei között, hogy a' külső hasonlat lelki diszszel egyesült; mert Sándornak ajánlatos alakján 's beszédjében ő tettetést nem hitt, a' mint nem is csalatkozék.

Sándor a' reggelire megjelenvén, majd szívének egész teljéből 's kellemes szerelmi zavarral adá-elő, miképen őt atyjáról maradott

szép jószágai élénkreménynyel töltik-elaz iránt, hogy egy szive-szerinti nőt bizton eltarthat. — Én ugyan — ugymond jobban jobban piruló arczczal — talán fölösleg is bátor vagyok egy nagy ház leányát kérni-meg, de merényem igaz hűségen 's tiszta meggondoláson alapul. — 'S ezen szókra hevesen kele-föl székeről, és a' báróné kezét megcsókolván, majd a' lángpirosságba borult arczú Rózára nézván, a' hölgy kezét mindkettejektől kérte, és megnyeré.

A' Szamosi ház öröm lakává lön, 's ámbár az áldott sorsú Róza még az elvesztett Lidát lelkében synylé, még is nyert szerencséjének karjai között majd vigabban kezde róla képzelődni remélván, hogy a' jámborság leányát az ég védendi, 's őt a' ritka hűségű Kálmán szorgos keresése által feltalálандja.

* * *

Szegény Lida! becsülete szavára hirtelenül cselekvék, 's majd midőn magát egy rengeteg erdő közepett találá, hirtelen borzadameg. — Egyedül! — így kezd vala eszmélni — 's én tapasztalatlan elhagyatott árva!.. Ki véd engem más, ha Isten 's őrangyalom nem? .. Jól van — mond reszketésiből ocsódva — én még se vagyok egészen elhagyatva. — 'S ment, és nem sokára a' kunyhó, melly felé igyekezett, a' bükfák közül egészen elejébe tünt. Egy özvegy juhászné, az öreg Márta lakik vala ott, kihez a' Szamosi ház tavaszkor Lidával együtt ki szokott vala rándulni, hogy a' kivirult természetben gyönyörködjék; 's most midőn Lida a' holdvilágnál észrevevé, egy hintó állott a' kunyhó előtt. Lida megijedt annak látásán, 's dobogó szívvvel elakará hagyni a' kunyhót. — De magadban 's őrzetlenül?! — mondá egy angyali sugalom; 's majd egy másik: Ne félj bemenni! valljon nem egy jótékony rendeltetés várakozik-e rád? — 'S bement a' pitvarba, hol egy közép idejű asszonyság áll vala. — Nincs itthon a' juhászné! szólla ez Lidának; mi járatban, édesem?

Ah! sohajta Lida; és könnyűs szemeit az ajánlatos arczú asszonyra veté.

Kisasszony! — mondá meghitten ez; tehát csak magában, 's illy siralmas nézettel?

Hogyan?... 's én ismeretes?

Nem ismeretes egyébként, hanem arczának nemes kellemű vonalmai, 's a' lelkes noha bágyadt tekintet, sokat mondanak. Ön szerencsétlen.

Egészen! — mondá felfohászkozva Lida, 's egy lóczára vetéle magát nyalábjával. Lankadt könyes szemekkel nézett a' biztos szavú asszonyságra, 's meghitten rebegé-el származását, sorsát, és nevét.

Angyallélek! kiálta részvéttel a' lelkes asszony; ha tetszik, oltalmamba veszem.

Ó vegyen! esenge Lida.

Örömet! szólla hozzá hajoltában a' jóságos asszony, és homlokát megcsókolá. *(Végzet következik.)*

TERMÉSZET-TUDOMÁNY 'S TÖRTÉNET.

Későkori égiháború. Mult oct. 3-kán Szabolcs megyében Nyir Béliteken esti 7 és 8 óra között nagy villámlás, menydörgés 's villámcsapások közt mintegy fél óráig olly nagy zápor ömlött, mint egyébkor nyáron szokott lenni; holott egy óranegyeddel az előtt legszebb holdvilág fénylett. — Ez talán hosszú őszt von maga után. (Pesten egész october borús és esős volt.)

Asszonyi termékenység. Cleveland dr. skót ország népességéről adott tudósításából kitetszik, hogy az 1821-ki összeírás szerint Invernesben az asszonyi népesség sokkal felülhaladta a' férjfiakéit. Volt akkor Invernesben 5.263 férjfi lakos és 7.061 asszonyi személy; ha feltesszük, hogy mind a' két nem 20 éves korában egyforma számmal volt, mi valóban volt is, valamint az a' grófság tudósításaiból kitetszik, ugy 3.500 férjfi és 3.500 asszonyszemély vala Invernesben 20 éves korukig, 's e' szerint a' 20 éven felüli korra még 3.500 asszony és 1.763 férjfi marad. Ha most a' férjfi - népesség egy harmadát e' 20 év feletti korban mint nem házaszt vesszük-fel, 's két harmadát házasodva (t. i. 588 — 1175): így még 2.325 hajadon némben marad, 20 éven felül 588 nőtelen férjfi; melly viszony mintegy ugy áll, mint 4-hez egy.

Arsenik ellenmérge. Nyilvános hírlapok Bursen és Berthold göttingai orvosoknak azon felfedezését, melly szerint a' vas-savany-hydratot az arsenikkal étetés ellen ellenszerűl használják, már jóval ez előtt közzé tették. Több parisi orvosok ezen próbálatot többszeri tapasztalás utján valónak lenni találák; 's egy eschingeni orvos legujabban valamelly törvényes esetben arsenik által megétetett két embernél is nagy sikerrel használta. Ezen gyógyszer felfedezése egyébiránt azért is nagy hasznú, mivel szükség idejében a' kovácsok és lakatosok oltó vizükből is készíttethetik.

Új tápláló szer. Az orvosi társaságnak Parisban nem régiben valamelly új tápláló szer nyújtatott-be, melly Indostane nevet kapott. Készíttetik Hindostanban tenyésző bizonyos pálmafaj bélrészeiből, 's nagy hasonlatossága van a' salep és nyilgyökérrel; de táptulajdonai mellett még bizonyos nedvet is foglal magában, melly az állati organis-musra igen jóltevőleg hat. Több legnevezeteseb orvos által tett próbálatok következtetésében leginkább gyermekek eleségéül ajáltathatik, mint-hogy testi crejek kifejlését igen elősegíti, 's az anyai tejnek legjobb pótolója. Gyenge gyomrúakra 's tüdőbetegekre nézve is nagy hasznúnak mutatkozott az Indostane.

Nagy gyémánt. Egyike a' legnagyobb gyémántoknak, mellyeket földünkön ismerünk, Rundschit Singnek hatalmában van, mellyet a' kabul-i exkirálytól csikart-ki, 's Kohanur vagy is világosság hegyének neveztetik. Nem lehet valami szebbet gondolni ezen

drága kónél; legtisztább kristályú, 's félakkora mint egy tojás. Nehezsége $3\frac{1}{2}$ rupia, értéke pedig, mint mondják, negyedfél millio hollandi arany. Karkötőbe van foglalva, 's mellette még két verébtójasnyi nagy gyémánt ragyog. Ugyan ezen fejdelemnek egy 14 rupiát nyomó rubinja is van, mellybe több fejdelmek nevei vannak vésvé. Ugy szinte egy topáz-kőve fél akkora, mint valamely billard-golyó, mellyért 20.000 hollandi aranyat adott.

K Ü L Ö N F É L E.

Piócza bevitel franczia országba. Azon közönséges átnézet szerint, mellyet de Jonnes Moreau a' tudományok akadémiaja ülésében 1834-ki majusban előterjesztett, a' franczia országba bevitt pióczák száma 1817-ben nem vala több 5.900 darabnál, 's így legkisebb értékében 177 frank. 1825-ben már 9 milliónál többet vittek-be, mint egy 271.000 frank becsút; 1826-ban 21 mill. 650.000 frank. 1827-ben 33 mill. 1 millio frank; 1828-ban 26 mill. 800.000 fr.; 1829-ben 44 mill; 1.337.000 fr.; 1830-ban 33 millio, 1831-ben 36 millio; 1832-ben 57.487.000 darabot, mellyek 1.724.610 frankba kerültek. — A' hires Broussais franczia orvos, kit közönségesen csak az orvosok közötti Robespierre-nek neveznek, azon számos vércsapolásokért, mellyeket beteglein ejt, talán megtudná mutatni, hány font vérért vették-el a' franczia népnek ezen nagyszámú pióczák.

Finom tolvajság. Beauchamp lord házából nem rég több drágaságok egyszerre csak eltűntek. A' lady rendőrségért küldött, 's valamennyi cselédei szoros vizsgálat alá vétettek, kivévén a' komornát, ki asszonyának egész bizodalját birta. Mint csudálkozott tehát a' lady, midőn a' rendőrségi tiszt azt nyilatkoztatá-ki, hogy a' komornát nemcsak vizsgálat alá kell venni, hanem hogy ez volna az egyetlen egy személy, kit megvizsgálni kell, mert ő lopta-el a' drágaságot, mivel ő nem asszony, hanem — férjfi-személy. Valóban úgy volt; a' leánynak vélt komorna egy a' fékházból elillant szökevény vala, egy fiatal ember, ki több tolvajságai végett oda örökös fogságra ítéltetett. Nyolcz hónapig szolgált így asszonyruhába öltözve lady Beauchamp házában a' nélkül, hogy nemét csak sejdítették is volna, 's fedhetlen viselete által a' ladynek határtalan bizodalját birta. Most másként hegedülnek neki.

Furcsaság. Valaki felszámolá, hogy Parisban 1.700.843 orvos volna; pedig átalánosan véve beteg nincs több 1.400.650-nél. Ellenben mint ugyan azon uri ember állítja, van Parisban 1.900.403 ügyész, noha évenként csak 998.000 pör vagyon forgásban. Ha tehát a' 902.403 dolog nélküli ügyészek bosszúságból meg nem betegszenek, ugy 300.192 orvos kezét ölébe rakhatja.

Franconi az ismeretes lovagművész, a' parisi cirque olimpique igazgatója, minap jó forma magosságról a' folyóba ugrott kiterjesztett karokkal, de a' viz olly keményen állt ellene, hogy karja legott kificzamodott, 's bizonyosan halálát lelte volna, ha valamely nemes lelkű katonatiszt utána nem ugorván meg nem szabadítja vala.

JELESMONDÁS.

Jó és Igaz.

Jó és igaz, ez a' kettő
 Vezéreljen mindenbe',
 Ó! mert könnyen elveszthető
 Az ut, melly visz édenbe.

De az olly két vezérrel
 Semmi veszély nem ér-el,
 'S könnyen halad utad fel.
 Gr. Teleki Ferencz.

T ö r v é n y.

Ember hoz törvényt; megtartja, de rontja is ember;
 Tartani emberség: rontani emberiség.

Vitkovics után S. Karolina.

A' kormány atyai gondoskodása, törvényekre szoros ügyelése
 's hiv jobbagyiban helyeztetett bizodalma teszi a' nemzetet boldoggá 's
 erőssé; midőn ennek erkölcsi súlya azon sarkalat, mellyen biztosan 's
 rendülhetlen állhat még akkor is a' királység, mikor a' világnak fele
 másutt fel volna zendülve már 's bontakozva.

Gr. Széchenyi Ist. után S. Lotty.

Aphorismák Erdélyből. Az ember czimű néző játéknak el-
 söbb felvonásai rendszerint kinézés nélküliek; harmadikban 's negye-
 dikben bogot köt az indulat; boldogoknak mondhatjuk magunkat, ha
 ötödikben erény bontja-fel azt.

Erény és értelem erős foglalóji az érzékeny lelkeknek; mindig ujak
 és magokhoz yonzók, habár a' tele arcokat régóta ránczok fedik is,
 's a' hajnak aranya őszszé változott által.

Az első szeretet minden tárgyat más színbe öltöztet; a' veres feke-
 te, a' setét pedig világos színt vált.

iffj. Thoroczky László.

T a g r e j t v é n y.

- 1) Két tag egész rejtvény; teszi írnok műszerit elsőm,
 Tészi a' nyúgodalom fekvit édeseké;
 Végső tagjával készítnek böjtnapos étet:
 Barmaid és javaid veszti okozza egész.

Garay Alajos.

- Első tag.
 2) Már ha engem nem bírsz,
 Tovább nem is élhetsz;
 Visszajáról ha írsz,
 Csak vizeknél lelhetsz.

Második tag.
 Tisztséget viselek
 Minden menyekzőben,
 Megfordítva élek
 Velem havas télben.

Az egész munkája
 Egy tudós írónknak,
 Fényes is lett díjja
 Jeles szorgalmának.

Beöthy Ferencz.

Előbbi rejtvény: 1) Teve. 2) Kalapács.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiacz 86. szám.

Nyomt. Trattner-Károlyi, urí utsza 612.